

EUROPEUM BRIEF ON COVID-19

Národní vlády, nikoliv EU, zaspaly při přípravách na koronavirovou krizi

Christian Kvorning Lassen

- Dne 26. ledna [varovalo](#) Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) členské státy, že rozšíření infekce Covid-19 do Evropy je velmi pravděpodobné a bude značné. EU již v [lednu](#) nabídla členským státům všeobecnou asistenci a podporu při nákupu zdravotnického vybavení, testovacích sad, či ochranných pomůcek. [Členské státy pomoc EU v lednu odmítly](#) s tím, že jejich zdravotnické systémy jsou na virus adekvátně připraveny.

Jak se nákaza nového typu koronaviru šíří Evropou, v České republice sílí hlasy politiků kritizující Evropskou unii jako bezmocnou, neúčinnou a příliš byrokratickou.

Tato tvrzení jsou ale daleko od pravdy.

Již 26. ledna varovalo Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) členské státy, že rozšíření nákazy do EU je pravděpodobné a nebezpečí nového viru je značné. Hodnocení závažnosti situace ze [zprávy](#) ECDC vychází jednoznačně. Pozornost zasluží zejména tyto klíčové body:

- Potenciální dopad vypuknutí nemoci 2019-nCoV je vysoký,
- Celosvětové rozšíření nemoci je pravděpodobné,
- Dopad pozdního odhalení prvních dovezených případů v zemích EU/EEA bez zavedení náležitých preventivních a kontrolních opatření je vysoký a v takovém případě je riziko sekundárního komunitního šíření velmi vysoké.

Členské státy a jejich příslušné zdravotnické úřady byly EU jasně varovány, že koronavirus představuje značnou hrozbu. Byly to členské státy, nikoliv Evropská unie, kteří příchod této krize zaspali.

To, že státy nebraly na varování zřetel může být pochopitelné, možná i prominutelné. Avšak Reuters přinesli [důkaz](#) také o tom, že **EU nabízela členským státům pomoc při získávání zásadního zdravotnického vybavení, testovacích sad a ochranných pomůcek. Členské státy tuto nabídku**

odmítly a ujistily EU, že jejich zdravotnictví je na možné vypuknutí Covid-19 adekvátně připraveno. Členské státy také ujistily EU, že jejich testovací kapacity jsou dostatečné.

Ve světle těchto zjištění jsou následující citace zcela usvědčující:

„Přípravenost členských států je na vysoké úrovni, většina má zavedena opatření na rozpoznání a léčbu COVID-19,“ tlumočil jeden úředník stanoviska národních vyslanců podle zápisu ze společné schůzky.

„Na schůzce 31. ledna řekli delegáti ministrů zdravotnictví Evropské komise, že pomoc se zajištěním zdravotnického vybavení nepotřebují,“ tvrdí dále zápis ze schůzky.

Na otázku, zda dokumenty citované Reuters ukazují, že evropská odpověď na koronavirus byla příliš pomalá, odpověděl mluvčí Evropské komise s tím, že *„od ledna byla členským státům ze strany Komise nabídnuta možnost podpory.“*

Veřejné zdraví není unijní doménou; pravomoci v této oblasti spočívají výhradně na členských státech. Evropská unie může nabídnout pomoc tam, kde jí to pravomoci dovolují, což EU učinila včas, ale marně.

Kdyby členské státy bývaly přijaly od EU nabídku pomoci a řídili se varováními ECDC, měly by téměř dva měsíce navíc na zajištění nezbytného vybavení, což by ulehčilo všem. Národní vlády, nikoliv EU, zaspaly při přípravách na koronavirovou krizi.

O to více je nyní nutné rozptýlit masivní vlnu dezinformačních kampaní, které proti údajně nečinné Evropské unii vyvstaly. Dezinformace

přichází jak od vnějších aktérů, jako jsou Rusko a Čína (jíž [prezident Zeman](#) ve svém projevu poděkoval na místo EU a tisíců Čechů a Češek riskujících své zdraví, aby udrželi společnost v chodu), tak i od představitelů národních vlád (pronesl je např. [premiér Babiš](#) nebo [ministr zahraničních věcí Petříček](#)).

Ve světle Covid-19 by mělo být zcela zřejmé, že globální výzvy – ať už se jedná o pandemii, změny klimatu a jiné – mohou být nejlépe vyřešeny skrze mezinárodní a nadnárodní kooperaci a koordinaci. Povaha těchto krizí zavazuje národní politiky k tomu, aby uznali a podporovali nadnárodní instituce a rámce, skrze které mohou být tyto krize řešeny, jako je např. EU. Zavazuje je k tomu, aby se nesnažili uspokojit pouze nejnižšího společného jmenovatele. Zavazuje je k tomu, aby šířili nadčasovou základní myšlenku evropské integrace, totiž že my v Evropě máme společný osud. Společně jsme silnější.

Evropská unie je pouze tak silná, jak silnou jí chtějí členské státy. Pokud politici a občané chtějí silnější, více aktivní EU, musí jí nejen dát silnější pravomoci, ale také jí musí přestat využívat jako obětního beránka. Jinak varování jako to od ECDC budou nadále ignorována z obavy o odpor na domácí politické scéně.

Je těžké si představit více usvědčující důkaz o disfunkci nacionalismu, jež prostupuje většinu

národních vlád. Je těžké si představit více tragické důsledky šíření dezinformací nejen vnějšími aktéry, ale i národními politiky, kteří tvrdí, že nás EU nechala na holičkách, zatímco si myjí ruce nad svojí zodpovědností za to, jak tato krize eskalovala.

Christian Kvorning Lassen pracuje jako zástupce ředitele Institutu pro evropskou politiku Europeum. Je odborníkem na azylovou politiku EU a vzestup populismu a euroskepticismu v členských státech. Jeho výzkum byl publikován Benátskou komisí Rady Evropy a řídil a účastnil se výzkumných projektů v rámci programu Horizont 2020, Mezinárodního visegrádského fondu a programu Evropa pro občany.



Spolufinancováno v rámci programu Evropské unie „Evropa pro občany“

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské unie. Za obsah publikací odpovídá výlučně autor. Publikace nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.